

Naturstyrelsen Sønderjylland
Feldstedvej 14
6300 Gråsten
Att. Lonnie Jessen

Landzonetilladelse til etablering af 2 nye søer på matr. nr. 2b Sønderskov, Ulkebøl.

Naturstyrelsen Sønderjylland har den 12. marts 2025 søgt om at etablere to nye paddevandhuller af i alt 800 m² på matr. nr. 2b Sønderskov, Ulkebøl. De nye vandhuller er en del af projektet med genudsættelse af klokkefrøer på Als.

Afgørelse

Sønderborg Kommune giver landzonetilladelse til som ansøgt at etablere to nye søer på matr.nr 2b, der ligger i Sønderskoven ved Egetofte naturskole, 6400 Sønderborg. Landzonetilladelsen gives jf. §35, stk. 1. i planloven¹. Nedenfor ses luffoto med placeringen af den nye sø på ejendommen. Tilladelsen bliver offentliggjort på Sønderborg Kommunes hjemmeside www.sonderborgkommune.dk under "Høringer" den 15. april 2026. I må ikke udnytte tilladelsen, før klagefristen er udløbet den 12. maj 2026 kl. 23.59 (se klagevejledning på sidste side).

Hvis kommunen modtager klager over tilladelsen, må tilladelsen ikke udnyttes, før Planklagenævnet har afgjort sagen. Modtager vi en klage, får I besked med det samme. Hører I ikke fra os efter klagefristens udløb, har vi ikke modtaget klager.

Tilladelsen er gyldig i 5 år fra dags dato. I skal være opmærksom på, at denne afgørelse kun er givet i forhold til planloven.

Lovgrundlag

Ejendommen ligger i landzone, og ansøgningen om at grave en sø kræver tilladelse efter bestemmelserne i planlovens §35, stk. 1.

Vand og Natur

Sønderborg Kommune
Rådhusvej 10
6400 Sønderborg
T: 88 72 64 00

E: post@sonderborg.dk
W: sonderborgkommune.dk

¹ LBK nr. 572 af 29. maj 2024

Efter §35 må der i landzone bl.a. ikke ske ændringer i anvendelsen af ubebyggede arealer uden forudgående tilladelser fra kommunen. Ved meddelelse af landzonetilladelse skal landskabelige og naturmæssige værdier tilgodeses.

Figur 1: Oversigtskort med placering af de nye vandhuller. Vandhullerne er markeret med blå skravering. Den gule flade angiver placeringen af opgravet jord. Kortet er indsendt af ansøger.

Vilkår

Tilladelsen gives på betingelse af:

- At søerne placeres som anvist på den indsendte skitse vist ovenfor og cirka får en størrelse og udstrækning som vist på skitsen. N6 550 m² og N7 250 m².
- At det opgravede materiale udspredes i et tyndt lag på det gule areal.
- Der skal være mindst 5 meter til naboskel til søbred.
- Bredderne udformes, så der de er bugtede og afrundede.
- Søen etableres med flade brinker og bredzoner og en maksimal dybde på 1,5 meter på midten.
- Der må ikke opsættes redeguse og der må ikke laves øer.
- Der må ikke udsættes fisk, ænder, krebs mv. i søen.

- Der må ikke udplantes vand- eller sumpplanter.
- At der rettes henvendelse til natur@sonderborg.dk når søen er etableret.

Sønderborg Kommune gør opmærksom på, at da søen bliver over 100m², vil den være omfattet af bestemmelserne i naturbeskyttelseslovens §3, når der har indfundet sig et karakteristisk plante- og dyreliv i søen. Størrelsen af en §3 beskyttet sø udgøres af den åbne vandflade samt det tilstødende vådområde med vand- og sumpplanter. Når søen omfattes af naturbeskyttelsesloven, må der ikke foretages oprensning eller andre ændringer i søen uden dispensation fra kommunen.

Begrundelse

Landskabelige hensyn

De to nye søer placeres på et engareal hvor der i dag findes 9 søer/vandhuller er varierende størrelse og dybde. De nye søer placeres i lavninger som i dag fremstår med fugtig bunds vegetation og til tider er vandfyldte. De nye søer kommer til at fremstå naturligt i landskabet.

Naturmæssige hensyn

Der er registreret flere arter af padder i på og nær matriklen, både stor og lille vandsalamander, løvfrø, butsnudet frø og skrubbtudse, og så har naturstyrelsen de sidste to år udsat klokkefrøer på matriklen. Det er sandsynligt at de nye søer vil kunne blive ynglested for flere af de padderarter der befinder sig i området.

Søerne kommer til at ligge lysåbent, og i et græsset areal hvilket betyder at den vil kunne blive habitat for undervandsplanter og insekter der er tilknyttet vandhuller, såvel som padderne. Søerne vil også blive vandreservoir for områdets fugle og pattedyr.

Samlet set vurderes det, at søerne kan bidrage positivt til den landskabelige oplevelse og samtidig højne naturindholdet i området.

På den baggrund vurderer kommunen, at søerne har en udformning, placering og anvendelse, der gør, at de ikke er i strid med landzonebestemmelserne, planhensyn som relevante retningslinjer i kommuneplanen, eller strider imod hensyn til naboer.

Begrundelse for vilkår

Vilkår til breddens udformning skal sikre, at søen får et naturligt udseende og indpasses landskabet. Søens profil skal sikre at den bliver af størst mulig gavn for biodiversiteten.

Vilkår til beplantning og udsætning af arter i søen mv. skal sikre søens naturtilstand med naturlige og hjemmehørende arter, som er tilknyttet lysåbne søer/vandhuller.

Vilkåret om at jorden skal spredes ud i et tyndt lag på et bestemt område skal sikre at der ikke bliver skabt en synlig terrænændring og at der ikke bliver ødelagt yderligere §3 natur.

Vilkårene i denne landzonetilladelse har været sendt i partshøring i 14 dage, jævnfør forvaltningslovens § 19. Kommunen har ikke modtaget bemærkninger til sagen.

Redegørelse

Ansøgning

Der ansøges om at etablere to søer på 550 og 250 m² på matr.nr. 2b Sønderskov, Ulkebøl.

De nye søer er en led i det samlede projekt med genudsætning af klokkefrøer på Als der har til formål at genskabe den alsiske bestand af klokkefrøer og samtidig understøtte bevaringen af den samlede danske bestand. Det er vurderet at der er behov for min. 1 ha afgræssede vandhuller af varierende størrelse og dybde. Der mangler fortsat 300 m² vandhul for at nå op på minimumskravet og NST ønsker at lave 800 m³ mere for at sikre de bedst mulige forudsætninger for at arten kan etablere en bestand i Sønderskoven.

Konkret søges om landzonetilladelse til to nye lavvandede vandhuller, som er vist som N6 og N7 på figur 1. N6 er 550 m² og N7 er 250 m². Den opgravede jord spredes i et tyndt lag i et område mod øst hvor der tidligere er placeret jord fra da de eksisterende vandhuller blev etableret.

Ud over etablering af søer er det også planlagt at hæve afløb ved de sydlige vandhuller og eftersøge samt afbryde gamle dræn for at mindske afvandingen af engen.

Beskrivelse af lokaliteten

Området er besøgt d. 22. september 2025. Hele engen er omfattet af beskyttelsen i naturbeskyttelseslovens §3.

Arealet hvor N6 skal graves fremstår i dag som en naturlig lavning. Ved besigtigelsen i september var den helt tør men vegetationen i og omkring lavningen viser at den ofte er mere våd. Planteliste fra N6 : Manna-sødgræs, krybhvene, lysesiv, mosebunke, sumpstrå sp., hvidkløver, rapgræs, rajgræs, plæne-kransemos, lav ranunkel, mælkebøtte, lancetvejbred og alm. kongepen.

N7 placeres i tilsvarende i lavning, denne er mindre og knap så veldefineret. Denne lavning fremstod også tør ved besigtigelsen. Lavningen var omgivet af tuer af lysesiv. Derudover voksede der knæbøjede rævehale, krybende potentil, håret star og krybhvene, der indikerer at lavningen typisk er mere fugtig.

Det gule areal hvor det afgravede jord skal spredes ligger lidt lavt i forhold til den nordlige del af engen, og udbredelsen af jorden vil få den mere i terræn med resten af engen. Vegetationen er både her og på resten af engen domineret af græsser.

De eksisterende søer på arealet er af varierende størrelse og dybde og der vokse en række vandplanter i dem der hurtigt kan sprede sig til de nye søer, bl.a. vandrøllike, vandpileurt, grenet pindsvineknop, sværtevæld, sideskærm, svømmende vandaks, liden andemad, kors andemad og vedbred-skeblad.

Fotos fra besigtigelsen ses nedenfor.

Figur 2 Fotos fra besigtigelsen 22-09-2025: Venstre: Lavning hvor vandhul N6 skal være. Højre: Lavning hvor vandhul N7 skal være. Begge lokaliteter har lignende vegetation domineret af græsser og lysesiv.

Overordnede og almene samfundsmæssige hensyn

Landzonebestemmelserne skal virke for gennemførelsen af kommuneplan 2023-2035 i landzonetilladelsen er der taget højde for de relevante hensyn:

Landskab:

Ejendommen ligger i et område der i kommuneplanen er udpeget som et bevaringsværdigt landskab med specifikke geologiske værdier og indenfor et turismeområde. Det er derfor vigtigt at ændringer i beplantning, terræn og arealanvendelse så vidt muligt tilpasses landskabets karakter.

Natur:

Ejendommen/søen ligger indenfor en økologisk forbindelse i kommuneplanen. Etablering af søen vurderes at gavne naturværdierne og understøtter dermed den økologiske forbindelse i området.

Derudover ligger søen inden for udpegninger i forhold til kulturarv:

Kulturhistoriske bevaringsværdier med flg. retningslinje:

De fysiske spor af kulturhistorien i Sønderborg Kommune skal bevares og beskyttes gennem de offentlige myndigheders formidling, planlægning og administration. De beskyttelsesinteresser, der er beskrevet i retningslinjerne 16.2.1. til 16.8.1 skal tilgodeses. Der er ikke registreret væsentlige jordfaste fortidsminder i nærheden af arealet.

Museum Sønderjylland har vurderet at det ikke er nødvendigt med en forundersøgelse da risikoen for at støde på arkæologiske fortidsminder er minimal.

Fortidsmindeområder med flg. retningslinje:

Inden for fortidsmindeområder må der ikke råstofgraves, etableres nye anlæg eller ny bebyggelse. Retningslinjerne omfatter ikke udvidelse af eksisterende enkeltanlæg eller enkeltbebyggelser.

Øvrige hensyn

Søen ligger inden for oversvømmelsesområde, hvilket betyder, at området ofte er vandlidende.

Der er terrænnært grundvand på det areal hvor søen skal ligge, hvilke øger sandsynligheden for at søen vil holde vand.

Der er lavet en konfliktvurdering af øvrige hensyn og vurderet at der ikke er andre samfundsmæssige hensyn der giver anledning til konflikt.

Samlet set vil etableringen af den ansøgte sø ikke stride imod retningslinjer i kommuneplan 2023-2035.

Nabohensyn

N6 ligger ca. 60m fra nærmeste matrikelskel (ubebygget) og 150 m. fra nærmeste bebyggelse. N7 ligger ca. 120 m. fra nærmeste matrikelskel (ubebygget) og ca. 190 m. fra nærmeste bebyggelse.

Der er ikke foretaget naboorientering jf. planlovens §35 stk. 4 og 5, da nabomatriklen nærmest søerne er ubebygget.

Søerne vil ikke komme til at have mærkbar effekt på overfladevandets forløb fra og til nabomatriklerne. Samlet set vurderes det, at det ansøgte at have underordnet betydning for naboerne.

Natura 2000

Søerne skal graves i Natura 2000 område nr. 254: Sønderskoven og Lambjerg indtægt. På baggrund af projektets karakter vurderer kommunen, at projektet ikke i sig selv eller i sammenhæng med andre projekter forringer vilkårene for de naturtyper, der er på udpegningsgrundlaget.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 263		
Naturtyper:	Lagune* (1150)	Strandvold med enårige planter (1210)
	Strandvold med flerårige planter (1220)	Kystklint/klippe (1230)
	Strandeng (1330)	Brunvandet sø (3160)
	Tidvis våd eng (6410)	Bøg på mor med kristtorn (9120)
	Bøg på muld (9130)	Ege-blandskov (9160)
	Stilkeke-krat (9190)	Elle- og askeskov* (91E0)

Tabellen viser naturtyper og/eller arter på udpegningsgrundlaget. Tal i parentes henviser til de tal-koder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype. Udpegningsgrundlaget er gennemgået i 2018-21. Lagune (1150) og Brunvandet sø (3160) er ikke tilstede i habitatområde 263. De nævnte naturtyper gennemgås derfor ikke yderligere.

Bilag IV-arter efter EU-habitatdirektiv

Arter beskyttet ifølge EU-habitatdirektivets bilag IV må ikke fanges, slås ihjel eller forstyrres med vilje, og deres levesteder herunder særligt deres yngle- og rastesteder må ikke beskadiges eller ødelægges.

Der er flere registreringer af bilag-IV arterne løvfrø, stor vandsalamander og klokkefrø på engen. Grundet projektets karakter vurderes det sandsynligt at det vil have en positiv effekt på padderne. Særligt for klokkefrøerne og løvfrøerne, da vandhullerne anlægges med henblik på at kunne være yngle vandhuller for disse arter. Da vandhullerne bliver lavvandede, forventes de ikke at komme til at udgøre yngle vandhuller for stor vandsalamander, men vil heller ikke have en negativ indvirkning på arten og der er flere af de andre vandhuller på matriklen der udgør bedre levesteder for arten.

Der er også registreret 5 arter af flagermus på matriklen. Det afvises at søerne vil kunne have en negativ effekt på flagermus i området, da de placeres i et område hvor der i forvejen er mange vandhuller, så de arter der bruger engen som fourageringssted vil ikke påvirkes negativt af de nye vandhuller.

På baggrund af projektets karakter afvises det, at projektet vil ødelægge eller beskadige plantearter eller yngle- og rasteområder for de dyrearter, som er nævnt i habitatdirektivets bilag IV.

Derimod vurderes det, at en ny sø i området vil kunne øge biodiversiteten og være gunstig for flere arter, herunder bilag IV padde-arter.

Øvrige forhold

- Kommunens landzonetilladelse jf. planloven fritager dig ikke fra at skulle indhente tilladelse til andre forhold, som reguleres af anden lovgivning.
- Du skal være opmærksom på, at du ikke uden kommunens godkendelse må ændre i grøfter, rørledninger eller dræn, som kan medføre opstuvning af vand uden for din ejendom. Det er endvidere ejers eget ansvar, at eventuelle braklægnings- eller MVJ-aftaler overholdes i forbindelse med projektet.
- Hvis det i forbindelse med anlægsarbejdet bliver nødvendigt af udlede grundvand til vandløb, skal der forinden indhentes tilladelse hertil efter miljøbeskyttelsesloven. En eventuel ansøgning herom skal sendes til Sønderborg Kommune.
- Hvis der under jordarbejdet konstateres en forurening af jorden, skal Sønderborg Kommunes afdeling Vand og Natur underrettes på tlf. 88 72 40 84 eller e-mail vand-natur@sonderborg.dk
- Efter museumslovens §25 kan den, der udfører et jordarbejde forud for igangsætning af arbejdet, anmode det lokale kulturhistoriske museum om en udtalelse om, hvorvidt arbejdet indebærer risiko for ødelæggelse af fortidsminder.
- Sønderborg Kommune gør opmærksom på, at der i medfør af offentlighedslovens §7 er mulighed for aktindsigt i sagen. Ligeledes skal kommunen efter databeskyttelsesloven §3 gøre opmærksom på, at dine henvendelser og øvrige oplysninger i sagen bliver registreret i Sønderborg Kommune.

Høringer

Museum Sønderjylland har sendt en arkæologisk udtalelse vedr. etablering af søen og de meddeler at det ikke er nødvendigt at der bliver udført en arkæologisk forundersøgelse da risikoen for at støde på arkæologiske

fortidsminder under jordarbejdet er minimal. Skulle der under anlægsarbejdet alligevel påtræffes jordfaste fortidsminder eller andre kulturhistoriske anlæg, skal anlægsarbejdet (jf. museumslovens §27, lov nr. 473 af 7. juli 2001) omgående indstilles i det omfang det berører fortidsmindet og Museum Sønderjylland – Arkæologi adviseres.

Sønderborg Lufthavn har meddelt at de ingen indvendinger har imod projektet.

Klage

Der er mulighed for at klage til Planklagenævnet over kommunens afgørelse i en 4 ugers periode, efter tilladelsen er offentlig gjort på kommunens hjemmeside, se klagevejledningen sidst i dette brev.

Hvis du har spørgsmål til afgørelsen, er du velkommen til at kontakte mig,

Venlig hilsen

Nina Hauvgaard Degn
Biolog
20 47 58 12
nidg@sonderborg.dk

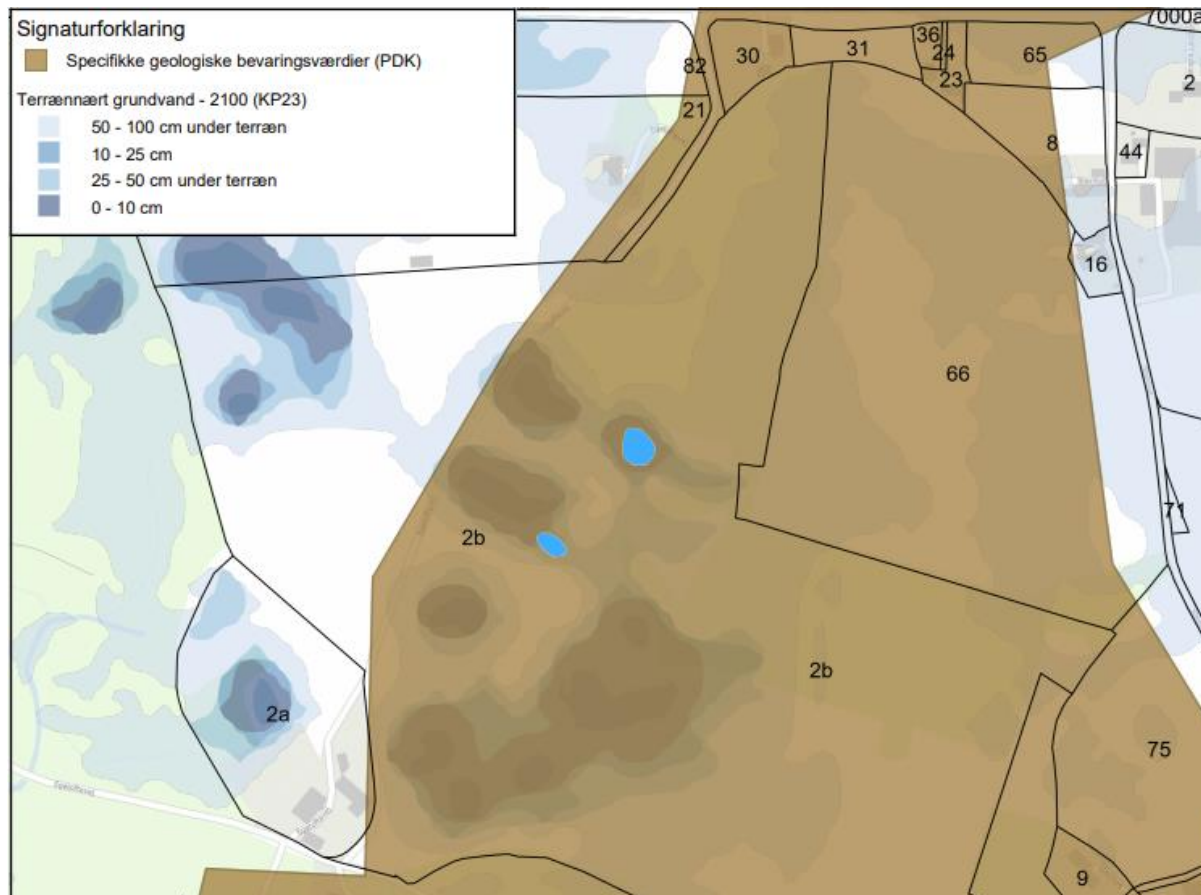
Kopi til:

Danmarks Naturfredningsforening
Friluftsrådet
Museum Sønderjylland
Sønderborg lufthavn

Vedlagt bilag:

1. Kort med relevante kommuneplansudpegninger
2. Kort med § 3 beskyttet natur, Natura 2000 og bilag IV arter
3. Klagevejledning

1. Kort med relevante kommuneplansudpegninger

Figur 3 : Kort over vigtigste kommuneplans udpegninger i området. De nye søer er markeret med blå flader.

2. Kort med § 3 beskyttet natur, Natura 2000 og bilag IV arter

Figur 4: Kort over beskyttet natur i området omkring matriklen. De nye søer er indtegnet med blå. De skraverede områder er §3 beskyttet natur: grøn = eng, mørkeblå = sø, gul = overdrev. Det grønne prikkede er fredskov. De lysegrønne prikker er løvfrø,

3. Klagevejledning

Klagevejledning

Der er mulighed for at klage over kommunens afgørelse i en 4 ugers periode, efter tilladelsen er offentliggjort på kommunens hjemmeside.

Afgørelser efter § 35, stk. 1, i planloven kan påklages til Planklagenævnet efter reglerne i planlovens § 58, stk. 1, nr. 1.

Klageberettigede er alle med retlig interesse i sagens udfald. Klageberettigede er også landsdækkende foreninger og organisationer, der har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen som formål. Disse foreninger og organisationer kan klage på betingelse af,

1. at foreningen eller organisationen har vedtægter og love, som dokumenterer dens formål, og
2. at foreningen eller organisationen repræsenterer mindst 100 medlemmer.

Du klager skriftligt via Klageportalen, som du finder et link til på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med MITID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Planklagenævnet opkræver et gebyr for behandling af klagen. Gebyret er på 900 kr. for privatpersoner og på 1800 kr. for virksomheder og organisationer. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Planklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Planklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

En klage skal være indtastet i Klageportalen senest 4 uger efter du har modtaget afgørelsen og senest kl. 23.59 den dag klagefristen udløber.

Gebyret bliver tilbagebetalt hvis:

- klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller

- klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Planklagenævnets kompetence.

Gebynet bliver dog ikke tilbagebetalt, hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse, som følge af den tid, der er medgået til klagenævnets sagsbehandlingstid.

Civilt søgsmål

Et eventuelt sagsanlæg skal i følge planlovens § 62 stk. 1, være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er modtaget, eller - hvis sagen påklages - inden 6 måneder efter, at den endelige afgørelse foreligger.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før høringsperioden er udløbet.